

sub numele de Todorose, ca peste an să fie scutite de pagubă; în ziua lui Vartolomeiu nu lucră, pentru că atunci secând rădăcina grâului, să nu sece și rădăcina celorlalte plante; mai țin sărbătoare, ca se nu se umfle gâtul la porci.

În comuna *Sacoșul-turcesc*, Mercuria după Paști nu lucră femeile, ca să nu capete durere de cap; întreaga întâia săptămână a postului Paștilor se rețin dela lucru, ca să nu le calce caii lui Sân-Toader, dela Paști până Mercuri după Dumineca Tomii nu lucră, ca peste an să le păzească Dumnezeu de toate boalele; dela Paști până la Înălțarea Domnului nu lucră Joile, ca să nu le bată peatra hotarul; ziua înainte de Sântul George nu lucră, pentru ca să nu le sece laptele la vaci; sub numele de „Todorose“ nu lucră o zi, ca să nu le mănse strigoi. Sâmbătă înainte de Înălțarea Domnului nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu fie loviți de trăsnet, ziua lui Vartolomeiu o țin de sărbătoare, pentru că atunci secând rădăcina la grâu să nu sece și rădăcina altor plante; trei zile înainte și trei zile după Arhangelul Mihail serbează muerile, ca să nu mănse lupii oile.

În *Cebza*, muerile țin toate sărbătorile însemnate în calendar cu cruce neagră, la 15 Februarie țin sărbătoarea Moșilor, întâia săptămână a postului Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Sân-Toader, la 12 Maiu țin o sărbătoare, ca să nu fie lovite de trăsnet, 3 zile înainte și 3 zile după începutul postului Crăciunului nu lucră, ca să nu mănse lupii oile, dela Paști până la Rusalii nu lucră Joile, ca să nu bată peatra hotarul.

În *Cerna*, Marți și Mercuri după Paști, apoi Marți și Mercuri după Dumineca Tomii nu lucră muerile, ca să le păzească Dumnezeu de rele, întreaga întâia săptămână din postul Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Sân-Toader; ziua înainte de Sântul George nu lucră, ca să nu sece laptele la vaci, ziua lui Vartolomeiu o țin pentru, că seacă rădăcina la grâu; la 12 și 22 Iulie nu lucră, ca să nu fie lovite de trăsnet; la 4 Decembre nu lucră pentru sănătatea vitelor.

În *Toager*, țin muerile toate sărbătorile înșirate mai sus, tot pentru, ca să nu fie lovite de trăsnet, să nu le calce caii lui Sân-Toader, să nu bată peatra hotarul, să fie scutite de foc, să fie păzite de rele și de strigoi; afară de acestea mai țin încă și toate sărbătorile însemnate în calendar cu cruce neagră.

În *Jebel*, țin muerile sărbători păgâne, ca să nu mănse lupii oile, să nu bată peatra grâul, să nu sece laptele la vaci, să nu fie lovite de trăsnet, să nu le calce caii lui Sân-Toader, să nu le lovească relele, să nu le mănse strigoi; afară de acestea mai țin sărbătoarea lui Vartolomeiu, a santei Margita, a sântului Toma, a sântului Andreiu, a santei Lăvița, a șnătei Barbura, a sântului Ignat.

În *Murani, Petroman, Feni, Chișoda, Sân-Mihaiul-romn, Mănăstur, Sinersig* e proștia și mai mare; de exemplu în Sinersig la 24 Februarie nu lucră

muerile, pentru că cine lucră în ziua aceasta, acela i-se umflă mâinile; la 9 Martie, în ziua Sântilor, nu lucră, pentru că cine lucră în ziua aceasta acela n'are noroc; în ziua această mai dau de pomană turte, pogăci și ulcioare; la 27 Aprilie în ziua mucenicului Simion și la 13 Iulie, în ziua Santei Margita nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu bată peatra hotarul; la 1 Mai, în ziua prorocului Kreme, la 17 Iulie, în ziua Santei Marina și la 22 Iulie, în ziua Santei Magdalena, nu lucră nici bărbații nici femeile, ca să nu-i trăsnească Dumnezeu; la 8 Iulie, în ziua Mucenicului Procopie nu lucră muerile, ca să nu se întemple foc în casă; la 27 Iulie, în ziua mucenicului Pantelie nu lucră muerile, că se zice, că Pantelie e frate cu Sântul-Ilie și îi poate feri de peatră; la 1 August, în ziua mucenicului Macaveiu nu lucră muerile, ca să le țină Dumnezeu sănătoase; cine lucră în ziua aceasta, aceea nu scapă de boale; la 23 Septemvre, în ziua lui Lucian, și la 26 Septemvre, în ziua apostotului Andreiu nu lucră, ca să nu mănse lupii oile; țin la 4 Decemvre ziua mucenicului Varvara; la 5 Decemvre ziua prorocului Sava; la 24 Decemvre ziua lui Ignat; la 16 Ianuarie ziua Sântului-Petru de iarnă; întreaga întâia săptămână din postul Paștilor nu lucră, ca să nu le calce caii lui Sân-Toader; Joia după Paști și Joia înainte de Sântul-Petru nu lucră, ca acesta sunt Joile verzi. Dar se și vede binecuvântarea acestor sărbători pe bieții Români din Sinersig; sunt uscați de săraci.

Tot așa mai departe, dacă mergem din sat în sat, sărbătorile mueresci nu mai au sfârșit; trebuie să însemnez, că sărbătorile superstițioase contra trăsnetului și ziua lui Vartolomeiu, când seacă rădăcina la grâu, mai în toate satele le țin și bărbații.

Acum, dacă luăm în socotință 52 de Dumineci și celelalte sărbători bisericesti, apoi sărbătorile păgâne și superstițioase, putem sigur zice, că poporul nostru a treia parte din an o petrecere în trândăvie, perde fără nici un folos ce e mai scump, adecă timpul; această împrejurare în mare parte este isvorul, din care derivă sărăcia poporului nostru.

Acum, dacă mai luăm în considerare, că poporul român pe teritoriul despărțământului Timișoara se ocupă numai cu agronomia, adecă cu lucrarea pământului, pentru care ocupațiune în lunile lui Decemvre, Ianuarie și Februarie e foarte puțin ori mai nimic de lucru, putem zice, că *poporul nostru lucră cu mult prea puțin*, decât e de lipsă, că să poată trăi și să se poată susține aici între alte popoare cu mult mai muncitoare și mai deștepte.

Pe teritoriul despărțământului Timișoara nu sunt munți, nu sunt păduri, nu sunt lupi; puțini oameni vor fi vëzut lupi, doar în vre-o menagerie, și totuș țin sărbătoare, ca să nu mănse lupii oile; nici o muere n'a fost călcată de caii lui Sân-Toader, nici o muere n'a fost măncată de strigoi, totuș muerile țin zilele de sărbători, ca să nu le calce caii lui Sân-Toader și ca să nu le mănse strigoi. A mai vëzut lumea

unde va o astfel de prostie românească? Nu cu sărbători se împedecă secarea laptelui la vaca, ci vaca trebuie bine grijită și nutrită, atunci nu-i va seca laptele; nu cu ținerea de sărbători se împedecă boalele și relele, ci omul trebuie să fie bine îmbrăcat, bine nutrit, casa și curtea lui trebuie curată ținută, atunci se vor rări boalele; o cadă de scădat în casă pentru sănătate mai mult ar plăti, decât toate sărbătoarele muerescii.

Acum să vedem cari sunt relele și năcazurile, ce au dat peste bieții Români, tocmai pentru că țin multe sărbători și perd mult timp fără folos; iată ce s' urmările: la întrebarea, că în fiecare comună cât pământ a avut poporul nostru înainte de 50 de ani, și cât are astăzi, am căpătat următoarele răspunsuri:

În *Șipet* înainte de 50 de ani tot pământul urbanial cam 6000 iughere catastrale a fost proprietatea Românilor, din acest pământ au perdut până acum la străini cam 1000 de iughere, adică a șasea parte.

În *Șacoșul-Turcesc* înainte de 50 de ani întreg hotarul urbanial, cam 4000 de iughere, a fost al Românilor, până acum au perdut la străini 1200 de iughere.

În *Jadani* înainte de 50 de ani întreg hotarul urbanial, cam 3200 de iughere, a fost al Românilor, până acum au perdut aproape două părți la străini, Români mai au acum ceva mai bine decât a treia parte.

În *Lebza* înainte de 50 de ani întreg hotarul urbanial 5600 de iughere a fost al Românilor, până acum au perdut la străini 2300 de iughere.

În *Cerna* înainte de 50 de ani, întreg teritoriul urbanial cam 3000 de iughere a fost al Românilor, până acum au perdut la străini a treia parte, Români mai au cam 2000 de iughere.

În *Toager* a fost întreg teritoriul urbanial al Românilor, până acum au perdut două părți la străini mai au a treia parte.

În *Șag* mai mult de jumătate din pământul urbanial a trecut dela Români la Nemți, asemenea și în comuna Obad.

În *Jebel* înainte de 50 de ani întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum cam jumătate au cumpărat străinii dela Români.

În *Utvin* a trecut jumătate din pământul urbanial dela Români la străini.

În *Giroc* în restimp de 50 de ani au trecut dela Români la străini 700 de jugere, Români mai au cam 3500 de jughere.

În *Voitec* înainte de 50 de ani pământul urbanial, cam 4000 de jugere, a fost al Românilor, până acum două părți au cumpărat Nemții dela Români, Români mai au acum cam a treia parte.

În *Stamora-română* întreg hotarul urbanial de 1800 jugere a fost al Românilor, până acum a treia parte a trecut la Nemți.

În *Sacoșul-unguresc*, comună curat românească, Români nu voiau să plătească dările publice, apoi mai făceau și datorii pe la bănci, cam pe la anul 1890 au început licitațiile și români au perdut până acum cam 300 de jugere de pământ la străini.

În *Folea* pe la anul 1850 din hotarul urbanial au fost trei părți ale Românilor și a patra parte a Nemților, căci deja atunci era o colonie nemțească; acum 3 părți din pământ sunt ale Nemților și a patra parte a Românilor.

În *Murani* pe la anul 1850 întreg hotarul urbanial, cam 3600 de jughere catastrale, a fost al Românilor, până acum au perdut Români a treia parte la străini.

În *Pelroman* Români au avut înainte de 50 de ani întreg hotarul urbanial, până acum a trecut cam a treia parte la străini.

În *Macedonia din 2000* de jugere a treia parte a trecut la străini.

În *Chișoda* întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum au perdut Români două părți la străini, Români mai au cam a treia parte.

În *Sân-Mihaiul-român* întreg pământul urbanial, de 5000 jugere a fost al Românilor, până acum peste 2000 de jugere au perdut la străini.

În *Sinersig* Români au avut 900 de jugere din cari până acum au perdut cam 300 de jugere la străini.

În *Căpăt* întreg hotarul urbanial a fost al Românilor, până acum mai mult de jumătate a trecut la străini.

În *Mănăstur* Români au perdut a cincia parte din pământul lor.

În *Beregsen* tot hotarul urbanial de 6000 jugere a fost al Românilor, până acum cam a treia parte a trecut la Nemți.

În *Mehala* înainte de 50 de ani au avut Români 2000 de jugere astăzi mai au cam 1200.

În *Icloda* din 840 de jugere, Români au perdut cam 540 la Nemți, mai au acum cam 300 de jugere.

În *Aga (Brestovaț)* la anul 1810 a fost segregarea unei părți a hotarului, și în conspectul urbanialistilor, care se află la actele urbaniale, nu obvine nici un străin; toți locuitorii satului erau Români, tot pământul urbanial a fost al lor; au început însă a veni Nemți și Slovaci în comună și au început a cumpăra moșiile dela Români; după statistica dela anul 1900 sunt Nemți și Slovaci 545, iar Români 383; din pământ au acum Nemții și Slovaci cam două părți și Români mai au cam a treia parte.

Tot în asemenea măsură au perdut Români moșiile lor mai cu seamă la Nemți în Ciacova, Ghilad, Parța, Bărăteaz, Călacea, Hodoni, Giroda, Sânt-Andraș, Becicherecul mic, Berini, Uliuc, Unip, Liget, Banloc, Tolvadia, Giulvez, Țerenteaz și Seceani.

Comune românești cari și până acum și-au păstrat moșiile sunt: Babșa, Belinț, Topolovețul-mare, Fenlac, Șuștra, Budinț, Ictar, Secusigi, Dragșina, Sîrbova, Hitiaș, Chevereșni-mare, Blajova, Moșnița, Bucoveț, Bazoș, Remetea și Iezvin; din vre-o câteva comune n'am căpătat până acum date.

Acum e loc să punem întrebarea, că de unde vine de Nemții cumpără pământurile Românilor? Iată de unde. *Nemții totdeauna au pus mare pond pe școalele*

lor, totdeauna au grijit de școale bune și învățători buni, au trimis și au trimis copiii lor la școală; pentru Neamț, chiar cât de sărac să fie, și ori câți copii să aibă, ar fi cea mai mare rușine, dacă copiii lui n'ar umbla la școală. Nemții și după ce ies din școală, s'au delat cu cetitul și cetesc și astăzi cărți și jurnale, chiar și la biserică merg cu cartea de rugăciuni; în satele nemțesci rari sunt casele la cari să nu umble jurnal; prin celit Nemți sau luminat și deșteptat, li s'au lărgit vederile, au devenit mai înțelepți și prin aceasta și mai prevăzători mai muncitori și mai cruțători; diși înțeleg spiritul timpului, afară de Duminică au puține sărbători, portul lor e simplu și ieftin, nu țin ospete lungi, nici poraceni, fără rațiune, nu fac datorii, femeile lor se întrec cu bărbați la lucru, țin mare curățenie în casă și sciu ferbe; este o ambițiune înrădăcinată în poporul nemțesc a agonisi moșie și a deveni stăpân; în sate nemțesci concubinate nu sunt, au acea însușire morală că se înmulțesc. Neamțul dacă n'are pământ își dă băeții la măestrii; nu numai în sate nemțesci, dar și în cele românesci meseriașii sunt mai exclusiv numai Nemți, ei sunt rotari, măsari, fauri, tinichigii, pălărieri, frânari, funari, zidari, păpucari, bərbieri și cu meseriile fac avere; din contră Românii totdeauna au avut școale slabe, de nimic n'au grijit așa de puțin ca de școală, salariul învățătorului nu-l plătesc regulat, n'au trimis și în parte nici acum nu trimit copiii la școală, n'au avut ambițiunea, ca copiii lor să capete învățătură, mai cu seamă femeile au rămas de tot fără școală, fără învățătură, nimic nu sunt acum mai deșteptate, mai luminate și mai bune econoame, decât înainte de 50 de ani, perd mult timp cu cusutul și împodobitul vestmintelor lor, curățenia în casă și în curte încă n'au învățat-o dela nemțoici, nu sciu ferbe; eu vorbesc despre despărțământul Timișoara, doamnele române nimic nu fac pentru ridicarea nivelului cultural al țerancei române; tineretul român după ce esc din școală nu se mai ocupă cu cetitul, ce a învățat în școală în scurt timp a uitat, școala de repetiție în cele mai multe sate nu se ține, la acest rēu poartă vina și preoții și învățătorii; poporul nostru ține multe sărbători ospete și pomene lungi, se nutrește rēu și prin acestea devine slab de lucru, prea ușor face datorii și poartă procese, nu merge la meserii, nu învață nici o măestrie; de ce are lipsă la economie, cumpără dela străini; aceste slăbiciuni și defecte îl face pe poporul nostru inferior celui nemțesc, dar și celorlalte neamuri conlocuitoare; *poporul român fără școală din trecut a rămas cu vederi mărginite*, n'a înțeles, că acum trebuie cu mult mai mult și mai bine să muncească și să cruțe, cu mult mai mult să învețe și să gândească la viitorul său, decât a fost de lipsă în timpul strămoșilor săi.

Dar dintre toate mai cu samă două slăbiciuni mari are poporul nostru, una e, că *prea ușor sa deslipesce de moșia sa*, și alta că *nu se înmulțesc*.

Cum că perde din moșie, am văzut mai sus, acum să vedem și tristul adevăr referitor la scăderea numărului pe baza datelor statistice dela anii 1869 și 1900.

În *Drăgoești* la anul 1869 au fost 1220 Români, la anul 1900 au fost 955; în *Ficâtar* la anul 1869 au fost 1091 Români, acum sunt 945; în *Căpēt* au fost 789, acum sunt 691; în *Ohabaforgaci* au fost 2034, acum sunt 1667; în *Cerna* au fost 971, acum sunt 748; în *Petroman* au fost 2301, acum sunt 2034; în *Remetea* au fost 1493, acum sunt 1347; în *Belinț* au fost 3473, acum sunt 2884; în *Budinț* au fost 1198, acum sunt 1002; în *Hisiaș* au fost 802, acum 709, în *Ictar* au fost 998, acum sunt 848; în *Chiseleu* au fost 1448, acum sunt 1382; în *Siclaș* (Șușanovița) au fost 1206, acum sunt 1085; în *Seciani* au fost 2232, acum sunt 1923 și așa mai departe în toate comunele populațiunea română scade.

Perdere în numer aduce cu sine și pierderea în pământ, pentru că, care popor perde din număr, acela perde și din teren, și cu timpul va fi stērpit de acela, care se înmulțesc.

Acum să vedem ce sunt urmările, că poporul nostru a pierdut pământul său? Urmările sunt, că aceia, cari și-au pierdut moșiile se fac *socialiști*: în comune românesci se țin mari adunări socialiste.

Cine ar fi cugetat încă înainte de vre-o câțiva ani, că Românii, cari țineau la neamul lor, la limba lor, la legea lor, acum deodată să devină socialiști? Cugetă doar, că prin socialism se vor mântui de miserie și sărăcie?! Tare se înșală, dar aceasta vor vedea-o mai târziu. Ce folos au, că s'au făcut socialiști? Iată ce folos: umblă la adunări, plătesc taxe, au cheltueli și perd ce e mai scump, adecă timpul.

Să facă Românii socialiști probă și să întrebe pe un socialist de alt neam, care de 20 de ani tot socialist a fost, că ce folos a avut, că a fost socialist; se vor convinge, că sărac a fost înainte de 20 de ani, când s'a făcut socialist, și sărac e și astăzi.

Bine să-și însemneze Românii, că numai munca cinstită și cumpētul înțelept scutesce pe om de miserie și sărăcie.

Perdere averilor mai are ca urmare și aceea, că Românii acum *au început a emigra la America*. Cine ar fi cugetat, că acest popor, care de 1900 de ani locuesce p'acest pământ, acum să-și părăsească vatra părintească, satul în care s'a născut și crescut? Până a avut avere, n'a știut să și-o păzească, acum foamea și sărăcia îl împinge să ia lumea în cap și să se peardă în țeri străine printre neamuri străine.

Nu mai din comuna Beregseu s'au dus până acum peste 50 persoane, dar din epistoalele lor, ce scriu acasă, se vede că nu voesc să moară în America; plătindu-se acolo lucrul mai bine, ei zic, că voesc numai să câștige bani, ca să-și poată răscumpăra moșiile pierdute, și iar se vor întoarce acasă; cel puțin vor aduce cu sine învățătură, că acum trebuie omul mult să muncească, și să ducă un cumpēt înțelept căci altcum se prăpădesce.

Într'un sat aproape de Timișoara, fost cândva sat românesc, mai de demult au început a se așeza Nemți, au cumpărat dela Români case și pământ, acum sunt și în număr și în avere în majoritate; în reprezentanța comunală sunt în majoritate. Românii țin și oi; înainte cam de vre-o 10 ani, reprezentanța comunală a hotărât, că nu mai e permis să pască oile în izlazul comunal; Românii aflându-se asupra prin această hotărâre, au încercat să-și separeze competența lor din izlaz de competența Nemților, și spre acest scop au spusat din banii bisericei 300 de fl. cu advocații, dar izlazul nu l-au putut separa; banii nici acum nu i-au întors bisericei; Românii altcum între sine erau în ceartă și procese. Înainte de vre-o câțiva ani a venit la mine un Român din acea comună, ca să-i dau sfat, că cum să se apere Românii de asupra-riile Nemților? Acestuia i-am zis: *Mergi acasă și spune Românilor, să fie oamenii înțelepți și de omenie, să lucre și să scrufe și să-și răscumpere moșiile perdute; atunci ei vor fi stăpâni în satul lor.*

Acest sfat îl dau acum și celorlalți Români.

Lecțiuni din Religieune

„Fiii de împărat“

(Continuare)

III. Asociația

Asemănați pe fiii de împărat unii cu alții! Cei mari sunt clevetitori, pentru că vorbesc de rău pe tatăl lor; cel mai mic iusă nu e clevetitoriu... Ce li s'a întâmplat fiilor mai mari, pentru că au clevetit...? Ce li s'a întâmplat celui mai mic pentru că n'a clevetit...? Cu ce fel de oameni se pot asemăna fiii cei mari? Cu oamenii, cărora le place să vorbească de rău pe alții. Care sunt urmările clevetirii? Ceartă, uciderii... Ce li se întâmplă celor ce clevetesce? Sunt pedepsiți (Exemple). Ce învățăm de aci? *Să nu clevetim.* Aceasta o oprește Dumnezeu prin porunca IX. „*Să nu mărturisești mărturie mincinoasă asupra aproapelui tău*“ (Exod. 20, 16).

IV. Sistemizarea

Ce învățăm așadară din istorioara ce v'am povestit-o?

Să nu clevetim. „*Să nu mărturisești mărturie mincinoasă asupra aproapelui tău*“ (Exod. 20, 16).

Ce porunci ale lui Dumnezeu mai cunoaștem? (I. II. III. V. VI. VIII. IX. X.)

Ce am învățat noi până acuma, că trebuie să facem și să nu facem? (Sistemizarea învățăturilor câștigate din istorioarele propuse până aci).

V. Aplicarea

Ce înțelegeți prin vorbele: „*Să nu mărturisești...*“? Despre care om zicem, că e clevetitoriu?... Cum sunt a se înțelege vorbele: „*Omul cel bun din vistieria*

cea bună a inimei sale scoate cele bune, și omul cel rău din vistieria cea rea a inimii sale scoate cele rele“ (Mateiu 12, 35). „*Celce respîndesce vorbirea de rău este nebun, iar celce stăpânesce buzele sale, este înțelept*“ (Prov. 10, 18. 19).

P. Buzera

Convocare

În sensul §§-lor 23 și 26 din statute membrii „*Asociațiunii pentru literatura Română și cultura poporului român*“ se convoacă în

Adunare generală ordinară

la Baia-mare pe zilele 9 și 10 August st. n. 1903.

Programul adunării este:

Ședința primă.

Duminică 9 August st. n. 1903, la oarele 11 înainte de amezzi:

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Constatarea delegaților prezenți.
3. Raportul despre activitatea comitetului central în anul 1902.
4. Alegerea comisiunilor:
  - a) pentru examinarea raportului general;
  - b) pentru examinarea socoților pe anul 1902 și a proiectului de buget pe anul 1904;
  - c) pentru înscrierea de membri.
5. Propuneri eventuale.

La oarele 5 după amezzi ședința festivă a secțiunilor științifice-literare.

Ședința a doua.

Luni în 10 August st. n. 1903, la oarele 10 înainte de amezzi:

Ordinea de zi:

1. Raportul comisiunilor.
2. Fixarea locului pentru proxima adunare gener.
3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verb.
4. Inchiderea adunării generale.

Se obsearvă, că eventualele propuneri au să fie adresate în scris presidiului Asociațiunii (în Sibiu, Strada Morii Nr. 8), cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Sibiu din ședința comitetului central al „*Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*“, ținuta la 3 Iulie 1903.

Iosif St. Șuluț m. p.,
vicepresident.

Dr. Ilie Beu m. p.,
secretar II,

Varietăți

Esamenul de cvalificațiune învățătoarească s'a ținut — după cum am anunțat în numărul trecut — septămăna aceasta începînd de Luni până Sămbătă.

Esamenul a fost condus de Î. P. Cuv. Sa Domnul Arhimandrit-vicariu *Filaret Musta* de față fiind și inspectorul școlar D-l *L. Sándor*. S'au supus la esamen din toate obiectele 17 absolvenți de pedagogie, iar 7 înși la esamen de emendare din 1—2 studii. Au obținut calcul general *foarte bun*: Ioan Mărila; *bun*: George Borlovan, Petru Lădariu, George Pêrvu, Miron Popoviciu, Lucreția Andrașescu, Cristina A. Birescu, Ana Borlovan, Victoria Moldovan; *suficient*: Mihail Andreiu, Petru Goanță, Ioan Mărgan, Simion Păulescu, Vasile Stămurean, Stefan Voin, Constantin Simu, Stefan Țigriș, George Daina, Iosif Groza, Persida Nimu; *nesuficient* din 1—2 studii 4 înși.

Părăstase. Marți în 24 Iunie s'a ținut părăstas în biserica sântului Ioan din loc pentru fericitul General *Traian Doda*. A celebrat P. O. D. Protopresbiter Andreiu Ghidiu și preoțimea locală.

— Mercuri în 24 Iunie s'a ținut părăstas pentru Doamna *Maria*, soția protopresbiterului *Andrei Ghidiu*. Părăstasul s'a plinit în biserica sântului Ioan de Prea Cuvioșia Sa Părintele Protosincol Dr. Iosif T. Badescu asistat de presbiterii I. Stoian, G. Buru și de diaconul Dr. P. Ionescu. În veci pomenirea lor.

La Mănăstirea Bodrogului. Duminica trecută mai mulți fruntași din loc convocați de P. On. D. Protopresbiter A. Ghidiu s'au adunat după sânta liturgie într'o conferință cu scopul, ca să se hotărască în privința peregrinajului la Mănăstirea Bodrog. Prea Cuvioșia Sa Părintele Protosincol Dr. Iosif T. Badescu prin o cuvântare foarte frumoasă deschide conferința. Arată însemnătatea peregrinajelor la locuri sfinte și combate atât din punct de vedere bisericesc, cât și din punct de vedere național peregrinajele la mănăstiri neortodoxe. Domnul Dr. Nicolae Ionescu se alege notariu al conferinței. După mai multe discuții se decide, că ziua, în care să fie caransebeșenii și aceia, cari voesc să-i însoțască la Bodrog, să fie totdeauna Duminica înainte de sf. Marie Mare, așadar în anul acesta ziua de 10 August. S'a ales anume ziua aceasta, pentru ca călătoria să se facă în zile de post precum și din alte motive binecuvântate. S'a ales apoi o comisiune, care să stabilizească ziua plecării ș. a. Sperăm, că punerea la cale a unei procesiuni la Mănăstirea românească Bodrog va face capăt escursiunilor pentru noi fără nici un rost la Maria-Radna. ps.

Concert. Elevul conservatorului din Viena *Aurel Nemeș de Alamor* a sosit azi în Caransebeș și va concerta în una din zilele următoare.

Descoperiri la ruinele Vavilonului. În adevăr uimitoare sunt descoperirile arheologice-biblice făcute în timpul din urmă la Vavilon și Ninive. Ele sunt de interes deosebit nu numai pentru învățații specialiști, ci și pentru toți creștinii, și dau de gândit chiar și scepticilor. Rămășițele aflate arată, că locuitorii vechi al Vaviloniei cunoscneau și unele din tradițiunile biblice, se înțelege, că nu în curăția lor, ci amestecate cu concepte politeistice. La acele tradițiuni se numără

și tradițiunea veche a Vavilonenilor despre turnul vavilonic. Până pe la anul 1830 se credea, că tradițiunea veche a Vavilonenilor despre turnul amintit a fost exprimată în cel mai caracteristic mod prin învățatul preot vavilonean Beroz, care a trăit scurt după luarea Vavilonului prin Alexandru cel Mare (cam 300 în. de Cr.) În istoria familiei sale Beroz a indus unele tradițiuni din timpul cel mai vechiu, cari nu se află în nici una din scrierile ajunse până în timpul nostru. Lucrarea lui Beroz însă s'a pierdut — cum s'au pierdut și multe alte monumente ale anticității — păstrându-se din ea numai unele puține escerpte în scrierile din epoca mai târzie. Beroz istorisesc, că oamenii întru îngâmfarea lor crezându-se mai tari și mai înțelepți chiar de cât zeii, au început să zidească un turn înalt până la ceriu. Fiind zidirea adusă până la o înălțime foarte însemnată, locuitorii ceresci în mânia lor au trimis un vânt puternic, care a nimicit turnul, iar lucrătorilor li-au amestecat limbile. Despre modul acelei amestecări de limbi și despre locul unde a fost zidit turnul, Beroz nu ne spune nimic, aceasta însă evident numai din cauza că contemporanii săi cunoscneau toate împrejurările privitoare la aceasta. Istorisirea aceasta își are isvorul numai în întempliera, descrisă în biblie, unde se vorbește de împrăștierea popoarelor în toate părțile lumii. Tradițiunei veche credea, că turnul amintit de Beroz a fost zidit în Borsippa, suburbii al Vavilonului, fiind templul celor „șepet lumini“, numit de arabii contemporani turnul lui Nimrod. Suburbiiul acesta se afla cam 16 kilometri departare de la Vavilon și era cunoscut și Grecilor. Herodot descrie turnul zicând că a constatat din opt terase largi, având deasupra un templu mare, pe care l'a distrus Xerxe întorcându-se din Grecia. O parte a acestui grandios templu a esistat încă 500 an mai târziu, alta chiar pe timpul lui Alexandru cel Mare. Acesta a cercat să-l restitueze, însă văzând că 10.000 de lucrători nu au fost în stare în 2 luni de zile să delătore nici barem dărîmăturile, s'a lăsat de acest plan. Pe timpul lui Pliniu o parte a zidirii se numia templul lui Baal. În secolul XII l'a descris Veniamin de Fedela, iar la 1872 arheologul englez George Smith a aflat acolo câteva table cu inscripții, din cari se vede, că Baal, tatăl zeilor, vătămat prin păcătoșia ziditorilor turnului, i-a pedepsit, iar zidul ridicat preste zi, l'a distrus noaptea. De o importanță deosebită sunt inscripțiile de pe două cilindre aflate în fundamentele turnului. Pe unul se află însemnate următoarele: Templul celor șepete lumini ale pământului, turnul de la Borsippa, zidit până la înălțime de 42 coți, de unul din regiile de mai înainte, s'a distrus de mult, căci nu a fost destul grijit pentru scurgerea apei. Ploi și furtuni au bătut cărămida, acoperemintele au crepat, cărămizii din temelie au fost spălate de vale. Marele zeu Merodach m'a provocat să-l restaurez; eu n'am schimbat poziția, nici păreții din temelie. În luna norocului, într'o zi prielnică am îndreptat zidirea înoind temeliele și înscriind numele meu la marginea zidirii. Pentru-ca

să-l restaurez și să fac acoperământul am ridicat mâna mea și am făcut turnul așa cum a fost el în timpurile vechi. Pe alți cilindri se află însemnat, că Nabuchodonosor, fiul lui Nabopalassar, binefăcătorul templelor Sagella și Zidda, a ridicat acel templu în onoarea lui Nebo, care i-a lungit viața. Pe toate cărămizile aflate în acel loc se află săpat numele lui Nabuchodonosor II. O inscripție interesantă se păstrează și de la regele Assiriei Assurdanapal II (secol. 6—7 înainte de Christos). Aceasta a poruncit, ca tablele bibliotecii babilonice, ce se păstrau în templul lui Nebo, să fie copiate pentru-ca tinerii assirieni spre a le studia să nu fie necesitați a călători la Vavilon, espunându-se acolo influinței străine. Tablele bibliotecii lui Assurdanapal au fost aflate în Ninive și dacă ele în adevăr sunt o copie a celor din templul lui Nebo, iar aceasta identic cu turnul din Vavilon, atunci ne putem face idee și de biblioteca păstrată în turnul vavilonic. Învățații, în special cei din America, cred că dacă li-ar succede să afle în turnul lui Nimrod tablele originale, ar câștiga astfel istoria despre facerea lumii și despre potop scrisă de contemporani. În acest scop s'a constituit o comisiune specială, care a obținut de la sultan permisiunea de a face desgropări și a și aflat mai multe inscripții interesante. Depinde însă de la rezultatul ulterior al săpăturilor deslegarea întrebării: dacă turnul de la Borsippa e în adevăr turnul vavilonic, despre carele scrie s. Scriptură a Testamentului vechiu, ori nu?

Candela

Concurs. Pentru ocuparea unui post de *învățător (învățătoare) ordinar* și a postului de *învățătoare suplentă pentru lucrul de mână* la școala civilă de fete a Asociațiunii se publică concurs

I. Doritorii (doritoarele) de a ocupa postul de *învățător (învățătoare) ordinar* au să prezinte comitetului Asociațiunii (Sibiiu str. Morii Nr. 8) următoarele documente:

1. atestat de botez;
2. document despre cvalificațiunea cerută prin legea statului având preferință cei-ce au cvalificațiune specială pentru limbi și istorie (nyelv és történetudományi szaksoport);
3. arătare despre studiile pregătitoare și ocupațiunea de până acuma;
- 4) să dovedească, că posed perfect limba română în vorbire și scriere.

Concurentul (concurrenta) ales va avea să observe dispozițiunile statutului de organizare al școalei.

Învățătorul ordinar, până când e provisor, primesce salar anual K. 1400.— solvit în rate lunare anticipative și K 300.— bani de quartir, solviți în 4 rate trilunare, iar devenind definitiv primesce salar anual K 2000.—, bani de quartir K 600.—, 5 cvinvenale à K 200.— și drept de pensiune dela stat, unde va solvi taxele prescise; învățătoarea provisorie primesce salar anual K 800.— și întreagă întreținerea în internatul școalei, iar cea definitivă primesce salar anual K 1200.—, întreagă întreținerea în internat, cvinvenale

și drept de pensiune ca învățătorul. Învățătoarea, locuind în internat, va avea să dea directoarei mână de ajutor la agendele internatului.

II. Doritoarele de a ocupa postul de *învățătoare suplentă pentru lucrul de mână* au să înainteze:

- a) atestat de botez;
- b) document despre cvalificațiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învățătoare la școalele civile;
- c) arătare despre studiile pregătitoare și despre ocupațiunea de până acum;
- d) atestat despre cunoscința în teorie și în praxă a lucrului de mână;
- e) să dovedească, că vorbește bine românesce și unguresce, eventual și nemțesce.

Vor fi preferite acele concurente, cari — pe lângă cvalificația din lucrul de mână — mai au cvalificație și din oare-care categorie de studii, îndeosebi din grupul limbilor.

Învățătoarea suplentă primesce o remunerație anuală de 600 cor., solvită în rate lunare anticipative, și întreagă întreținerea în internat.

Învățătoarea angajată va avea să dea directoarei mână de ajutor la agendele internatului.

Terminul de concurs expiră la 15 August a. c. st. n. Posturile sunt a-se ocupa cu 1 Septembrie a. c. st. n. Sibiiu, din ședința dela 2 Iulie 1903 a comitetului central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. *Iosif Sterca Șuluțu, Dr. Beu, secretar II.*

Nr. $\frac{539}{A}$ 1903

Publicare

La casa Nr. 607 din loc a Comunității de avere sunt a se efeptui mai multe lucrări.

Aceia, cari reflectează la efeptuirea lor sunt poțiti a subscrerne ofertele până la 18 I. c. Comunității de avere, unde se află spre vedere și condițiunile, sub care se vor preda lucrările din chestiune.

Caransebeș, 10-lea Iuliu n. 1903.

Comunitatea de avere.

Licitațiune minuendă

Comitetul parohial gr. or. din Măidan pre basa hotăririi sale ddto 22 Iunie 1903, prin aceasta escrie licitațiune minuendă pentru renovarea și adaptarea școalei din comuna **Măidan** protopresbiteratul Oraviței cu prețul de esclamare de 4125 cor. 70 fil.

Licitațiunea se va ținea în 6 Iulie (19 Iulie 1903).

Reflectanții vor avea se depună înainte de licitațiune vadiul de 10% în bani gata ori hârtii de valoare.

Specificațiunea de spese și măsuri precum și planul se pot vedea la oficiul parohial în or ce zi.

Măidan din ședința comitetului parohial ținută la 22 Iunie 1903.

Giurgi Liuba jun.
președintele comitetului parohial.

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 6 Maiu 1903 Nr. 1266 E. prin aceasta se escrie licitațiune minuendă pentru repararea cvarțirului preoțesc și încunjurarea bisericii cu zid din comuna **Zervești** protopresbiteratul Caransebeșului, cu prețul de esclamare de 745 cor. 29 fil.

Licitațiunea se va ținea în 6/19 Iulie 1903 după amcazi la 2 oare în casa comună din loc.

Reflectanții vor avea să depună nainte de licitațiune vadiul de 10% în bani gata sau hârtii de valoare. Specificațiunea de spese și măsuri precum și planul se pot vedea la presidiul comitetului parohial în orice zi.

2—3 [30]

Zervești, în 1 Iunie 1903 st. v.

Comitetul parohial.

Nr. 319/1903. F. G.

Concurse

Spre scopul conferirii de stipendii din „*Fundațiunea lui Gozsdu*” pe anul școlariu 1903/4 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de cădeți militari la armata comună și honvezi — se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici: -

a) că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provăzut cu clausula parohului competent, că și de present aparțin la biserica greco-orientală română;

b) că studiază cu succes bun la vre un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlariu 1902/3, iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru crescerea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul diregătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date positive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa specialitatea la care, și locul unde voesce a continua studiile, precum și aceea, dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voesc să studieze în străinătate, au să arăte necesitatea de a face studii în străinătate, ca în cazul dacă li se va vota stipendiu, să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școalelor militare de cădeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. 1. a. c. 2, 3, 6, 8, și 9) numai atunci se vor estrada comandei școalelor militare, dacă concurentul va documenta, că este primit de elev regulat la respectiva școală de cădeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la Representanța fundațiunei lui Gozsdu, Budapest VII, holló uteza 8 sz. până la 5 August st. n. a. c.

7. Totodată se provoacă toții stipendiștii actuali prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutorare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la terminul sus indicat, și pe lângă observarea p. 3. din acest concurs, să arête rezultatul studiilor din anul școlar 1902/3 căci alt cum li-se va sista stipendiu, respective nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite sau sosite după terminul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fie care concurent să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimise resoluțiunea Representanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozsdu ținută în Iunie 1903.

3—3 [25]

Comitetul

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna *Gaiu-mic*, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia Diecesană*”.

Dotățiunea acestui post este:

1. În bani 280 cor.
2. 14.64 Hl. grâu curat în preț de 140 cor.
3. 9.76 Hl. cucuruz sfărmat în preț de 72 cor.
4. $\frac{4^{100}}{1600}$ jugere pamânt arătoriu cl. I. cu un venit curat de 120 cor.
5. Paușal de lemne 20 cor.
6. Pentru participare la conferențe 20 cor.
7. Pentru participare la adunarea generală 10 cor.
8. Pentru scripturistica 6 cor.
9. Dela imormentări unde va fi pofțit 40 fil.
10. Cortel liber cu grădină de 800 stânjeni. □

Concurenții să-și înainteaze recursele, adresate comitetului parohial din *Gaiu-mic*, Prea On. Oficiu protopresbiterat ort. rom. în Ciacova.

Tot odată sunt pofțiți a se presenta în vr'o Duminecă sau serbătoare nu însă în ziua de alegere în s. biserică spre a-și arête desteritatea în cântare și tipic.

Învătătoriul ales are să poarte scripturistica la cult și s. biserică.

Gaiu-mic din ședința comitetului parohial ținut la 17 Maiu 1903.

2—3 [31]

Zaharie Latsco m. p.

preș. com. par.

Marcu Popa

not. com. par.

În conțelegere cu protoresbiterul tractual.